

VALSTS KONTROLE

Skanstes iela 50, Rīga, LV-1013; tālr. 67017500; fakss 67017673; e-pasts: lrvk@lrvk.gov.lv

Rīgā

Datums skatāms dokumenta
paraksta laika zīmogā un dokumenta numurs
teksta failā

Finanšu ministrei D.Reizniecei - Ozolai

pasts@fm.gov.lv

Atzinums

Datums skatāms dokumenta
paraksta laika zīmogā

Nr.2.4.1-38/2016

PAR LATVIJAS REPUBLIKAS 2016.GADA PĀRSKATA PAR VALSTS BUDŽETA IZPILDI UN PAR PAŠVALDĪBU BUDŽETIEM SAGATAVOŠANAS PAREIZĪBU

ATZINUMS AR IEBILDĒM

1. Pamatojoties uz Valsts kontroles likuma 3.panta 1.punktu un Valsts kontroles Revīzijas un metodoloģijas departamenta 2016.gada 12.septembra revīzijas uzdevumu Nr.2.4.138/2016, Piektā revīzijas departamenta 2016.gada 12.septembra revīzijas apakšuzdevumu Nr.2.4.1-38-1/2016 un Revīzijas un metodoloģijas departamenta 2016.gada 12.septembra revīzijas apakšuzdevumu Nr. 2.4.1.-38-2/2016, ir veikta finanšu revīzija par Latvijas Republikas 2016.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem (turpmāk – Saimnieciskā gada pārskats) sagatavošanas pareizību, kas ietvēra Valsts konsolidētās grāmatvedības bilances 2016.gada 31.decembrī, pārskata par konsolidēto kopbudžeta izpildi 2016.gadā, pārskata par valsts konsolidēto parādu 2016.gada 31.decembrī un finanšu pārskatu pielikumu, grāmatvedības uzskaites pamatprincipu apraksta un vadības ziņojuma pārbaudi.
2. Revīzija ir veikta saskaņā ar Latvijas Republikā atzītiem Starptautiskajiem revīzijas standartiem, kā arī saskaņā ar Starptautiskajiem standartiem augstākajām revīzijas iestādēm, kas nosaka mūsu pienākumu ievērot ētikas prasības. Valsts kontroles atbildība, kas izriet no standartu prasībām, ir aprakstīta tālāk šī atzinuma sadaļā *Valsts kontroles atbildība*, kā arī revīzijas ziņojumā. Revīzijā ir iegūti pietiekami un atbilstoši pierādījumi, kas nodrošina pietiekamu pārlicību, lai sniegtu atzinumu.
3. Pamatojoties uz revīzijā konstatētajiem faktiem, izņemot sadaļā *Pamatojums atzinuma ar iebildēm sniegšanai* minēto jautājumu ietekmi, Saimnieciskā gada pārskats visos būtiskajos aspektos sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par valsts finansiālo stāvokli, tā izmaiņām un valsts darbības finansiālajiem rezultātiem saimnieciskajā gadā, kas noslēdzās 2016.gada 31.decembrī, un ir sagatavots atbilstoši Latvijas Republikā spēkā esošo normatīvo aktu prasībām.

PAMATOJUMS ATZINUMA AR IEBILDĒM SNIEGŠANAI

APJOMA IEROBEŽOJUMI

4. Tā kā Saimnieciskā gada pārskatā nodokļu ieņēmumi netiek uzrādīti pēc uzkrāšanas principa, Valsts kontrole nevar izteikt atzinumu par nodokļu ieņēmumu pilnīgumu, tas ir, vai pārskatā ir uzrādīti visi ieņēmumi, pret kuriem ir radies nodokļu pienākums, un visas saistības, kuras radušās nodokļu administrēšanas rezultātā, kas attiecas uz pārskata periodu, izņemot ieņēmumus no nekustamā īpašuma nodokļa, ko administrē pašvaldības.
5. Tā kā nodevu administrēšanas sistēma nav sakārtota un Saimnieciskā gada pārskatā uzrādītā informācija par nodevu ieņēmumiem nav pilnīga, kā arī pastāv risks, ka nodevas netiek iekasētas pilnā apmērā, Valsts kontrole nevar izteikt atzinumu par ieņēmumu no nodevām pilnīgumu.
6. Valsts kontrole nevarēja iegūt pietiekamus un atbilstīgus revīzijas pierādījumus attiecībā uz aktīvu apjomu kopumā 424,8 milj. EUR apmērā, tajā skaitā pašvaldību gada pārskatu daļā 418,3 milj. EUR un ministriju un centrālo valsts iestāžu pārskatos 6,5 milj. EUR. Tāpēc Valsts kontrole nevarēja noteikt, vai šajās summās būtu nepieciešams veikt korekcijas.
7. Ņemot vērā pastāvošo nenoteiktību un atbilstošu, pietiekamu un ticamu pierādījumu trūkumu, Valsts kontrole nevar gūt pārliecību, un neizsaka savu atzinumu par darījuma, ko noslēdzis Lielvārdes domes bijušais priekšsēdētājs J. Āboliņš, Lielvārdes novada domes vārdā parakstot dokumentu – parādzīmi/vekseli 200 milj. EUR vērtībā, iespējamo ietekmi vai tās neesamību uz Saimnieciskā gada pārskatu

BŪTISKAS NEATBILSTĪBAS

8. Saimnieciskā gada pārskatā uzrādītā informācija par saistību klasifikāciju tiek nepareizi piemērota, jo Rīgas pilsētas pašvaldība saistības 296,8 milj. EUR apmērā ir uzrādījusi pretēji darījuma ekonomiskajai būtībai kā ilgtermiņa parādu piegādātājiem un darbuņēmējiem un pārskata pielikumā nav norādījusi aizņēmumu 517,6 milj. EUR apmērā.
9. Saimnieciskajā gada pārskatā nav uzrādīti derīgo izrakteņu krājumi – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (Dabas aizsardzības pārvalde) tās apsaimniekošanā esošos valsts derīgo izrakteņu krājumus vismaz 41,8 milj. EUR apmērā nav novērtējusi un ņēmusi grāmatvedības uzskaitē.

CITI APSTĀKĻI

NODOKĻU POLITIKA

10. Ministru kabinets 2017.gada maijā apstiprināja Finanšu ministrijas izstrādātās Valsts nodokļu politikas pamatnostādnes 2018.–2021.gadam, taču revīzijā ir konstatēti riski, kas apdraud dokumentā noteikto mērķu sasniegšanu, jo:
  - ❖ daļa nodokļu reformu pavadošajos likumos ietvertu normu Saeimā pieņemtas pretēji tam, kas norādīts nodokļu pamatnostādnēs;
  - ❖ nav pamata rēķināties ar nodokļu sistēmas stabilitāti un prognozējamību nākamajos četros gados, ņemot vērā, ka atsevišķi nodokļu pamatnostādnēs ietvertie uzdevumi paredz vēl līdz 2022.gadam izvērtēt iespējamās izmaiņas ar nodokļu piemērošanu un administrēšanu saistītajos normatīvajos aktos.

NODOKĻU PARĀDI

11. Lai arī kopējais nodokļu parādu apjoms uz 2017.gada 1.janvāri, salīdzinot ar 2016.gada 1.janvāri, ir samazinājies par 4%, taču, ņemot vērā 2016.gadā VID dzēsto nodokļu parādu kopsummu, faktiskais nodokļu parāds ir pieaudzis par 7%. Finanšu ministra 2016.gada jūlijā izveidotā Konsultatīvā padome identificēja vairākus cēloņus nodokļu parādu zemajam

iekasēšanas līmenim gadījumos, kad parādi bija veidojušies nodokļu audita rezultātā, kas ir 43% no kopējā nodokļu parādu apjoma. Tā kā Finanšu ministrija nodokļu parādu rašanās cēloņus joprojām nav izvērtējusi pilnībā, tad no jauna radušos nodokļu parādu apmērs visticamāk turpinās pieaugt.

CITI BŪTISKI JAUTĀJUMI ATBILSTOŠI NORMATĪVO AKTU PRASĪBĀM

ATLĪDZĪBAS SISTĒMA

12. Valsts kontrole 2013.gada Saimnieciskā gada pārskata revīzijā secināja, ka valsts budžeta iestādēm nav nodrošinātas līdzvērtīgas finansiālās iespējas nodrošināt mēnešalgas un normatīvajos aktos noteiktās piemaksas (atalgojuma mainīgo daļu) darbinieku motivācijai, un sniedza ieteikumu atlīdzības sistēmas pilnveidošanai.
13. Tā kā izdevumi atlīdzībai izdevumu kategorijā “Atalgojums” uzrāda arvien pieaugošu tendenci, 2016.gadā valsts pamatbudžetā sasniedzot jau 665,4 milj. EUR, lai novērtētu progresu ieteikuma ieviešanā, kā arī ņemot vērā Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā noteikto uzdevumu līdz š.g. beigām sagatavot likumprojektu atlīdzības sistēmas pilnveidošanai, revīzijā vērtējām: 1) vai faktiskā situācija šobrīd liecina par ieteikuma mērķa sasniegšanu, t.i., līdzvērtīgu nosacījumu ievērošanu atlīdzības noteikšanā; 2) vai pastāv vēl kādi citi trūkumi, kuri būtu novēršami, izstrādājot jauno likumprojektu.
14. Revīzijā konstatējām, ka Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma mērķis – panākt, ka valsts un pašvaldību amatpersonu un darbinieku atlīdzības noteikšanā tiek ievēroti līdzvērtīgi nosacījumi, vēl joprojām nav sasniegts, par ko liecina:
  - 14.1. ministriju būtiski atšķirīgās finansiālās iespējas darbinieku atlīdzības nodrošināšanā, kas ministriju centrālajos aparātos 2016.gadā bija robežās no 19 314 *euro* līdz 29 970 *euro* gadā uz vienu darbinieku;
  - 14.2. mēnešalgu noteikšana tuvu maksimumam, jo 73% no izlasē iekļautajiem darbiniekiem mēnešalga tiek noteikta 90% līdz 100% apmērā no maksimāli pieļaujamās;
  - 14.3. atalgojuma mainīgās daļas būtiskais īpatsvars kopējā atalgojumā, jo lielākajā daļā no izlasē iekļautajiem ministriju centrālo aparātu darbiniekiem tas ir robežās no 31% līdz 50%;
  - 14.4. maksimāla dažādu piemaksu veidu izmantošana, sasniedzot pat 11 piemaksu veidus ministriju centrālajos aparātos;
  - 14.5. būtisks darbinieku īpatsvars, kam tiek maksātas piemaksas, sasniedzot pat 94% darbinieku atsevišķu ministriju centrālajos aparātos;
  - 14.6. būtiskās atšķirības atalgojuma mainīgās daļas apmērā uz vienu darbinieku gadā ministriju centrālajos aparātos – no 2359 *euro* līdz pat 5606 *euro*.
15. Revīzijā konstatējām arī trūkumus amatu klasifikācijā, jo līdzvērtīgi atbalsta funkcijas nodrošinošo vadītāju amati, kuriem ir līdzīgi darba uzdevumi, ir klasificēti atšķirīgi, kā arī atklājām trūkumus atlīdzības datu korektumā.

OGĻŪDEŅRAŽU IZPĒTE UN IEGUVE

16. Lai gan ogļūdeņraži, tajā skaitā neapstrādāta nafta, kas ir neatjaunojamie dabas resursi, ir valsts nozīmes derīgie izrakteņi, tomēr normatīvajos aktos nav noteikts maksājums par iegūtiem ogļūdeņražu (jēlnaftas) apjomiem. Ar 2009.gada grozījumiem normatīvajos aktos ir atcelta valsts nodeva par ogļūdeņražu ieguvu pašvaldību un privātajos īpašumos, tā rezultātā nav aprēķināti un valsts budžetā nav veikti maksājumi par ogļūdeņražu (jēlnaftas) ieguvu Kuldīgas novada pašvaldības administratīvajā teritorijā laika posmā no 2010.gada līdz 2016.gadam, kur pašvaldības īpašuma apakšnomnieks guvis ieņēmumus no ogļūdeņražu

pārdošanas vairāku miljonu *euro* apmērā. Nepietiekošas atbildīgo institūciju kontroles rezultātā pašvaldība nav guvusi papildu ieņēmumus.

ZIŅOŠANA ATBILSTOŠI AUGSTĀKO REVĪZIJAS IESTĀŽU STARPTAUTISKAJAM STANDARTAM (ISSAI)¹ - TRANSFERTU UZSKAITE

17. Jautājums, kas pēc revidentu profesionālā sprieduma bija nozīmīgs, veicot finanšu revīzijas par 2016.gada pārskatu sagatavošanu un radīja diskusijas ar ministrijām, centrālajām valsts iestādēm un pašvaldībām, ir transfertu uzskaitē - ieņēmumus un izdevumus norobežojot atbilstošos pārskata periodos.
18. Lai gan Saimnieciskā gada pārskata vajadzībām konsolidācijas procesā nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem un budžeta izpildes rezultāti savstarpēji starp valsts budžeta iestādēm, starp pašvaldību budžeta iestādēm un starp valsts un pašvaldību budžeta iestādēm tiek konsolidēti, tādējādi neietekmējot Saimnieciskā gada pārskatā atklāto informāciju, tomēr 2016.gada finanšu revīziju laikā esam konstatējuši, ka Ministru kabineta 2009.gada 15.decembra noteikumos Nr.1486 "Kārtība, kādā budžeta iestādes kārtu grāmatvedības uzskaiti" veiktās izmaiņas, kuru mērķis bija nodrošināt transfertu, dotāciju un subsīdiu uzskaiti pēc vienotiem principiem, iestādēs tiek atšķirīgi interpretētas un piemērotas.
19. Lai novērstu revīzijas laikā konstatētās problēmas, Finanšu ministrijai (Valsts kasei) sniegts ieteikums 2017.gadā izstrādāt un publicēt metodoloģisko materiālu par normatīvo aktu prasību piemērošanu transfertu uzskaitē.

ZIŅOŠANA PAR CITU INFORMĀCIJU, IESKAITOT VADĪBAS ZIŅOJUMU

20. Par citu informāciju, ko veido Vadības ziņojums, atbild vadība. Saistībā ar Saimnieciskā gada pārskata revīziju mūsu pienākums ir iepazīties ar citu informāciju un, to darot, izvērtēt, vai šī cita informācija būtiski neatšķiras no Saimnieciskā gada pārskata informācijas vai no mūsu zināšanām, kuras mēs ieguvām revīzijas gaitā, un vai tā nesatur cita veida būtiskas neatbilstības. Ja, balstoties uz veikto darbu, un ņemot vērā revīzijas laikā gūtās ziņas un izpratni par Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas procesu, mēs secinām, ka citā informācijā ir būtiskas neatbilstības, mūsu pienākums ir ziņot par šādiem apstākļiem. Mūsu uzmanības lokā nav nākuši apstākļi, par kuriem būtu jāziņo.

REVIDĒJAMĀS VIENĪBAS VADĪBAS ATBILDĪBA PAR GADA PĀRSKATIEM

21. Finanšu ministrs ir atbildīgs, lai Saimnieciskā gada pārskats būtu sagatavots atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Šī atbildība paredz izveidot, ieviest un uzturēt tādu iekšējās kontroles sistēmu, kas nodrošina Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanu bez krāpšanas un kļūdu izraisītām neatbilstībām, kā arī izvēlēties un lietot piemērotu grāmatvedības uzskaites pamatprincipu aprakstu.

VALSTS KONTROLES ATBILDĪBA

22. Valsts kontroles mērķis ir iegūt pietiekamu pārliecību par to, vai Saimnieciskā gada pārskatā kopumā nav krāpšanas vai kļūdu izraisītu būtisku neatbilstību, un sniegt par to atzinumu. Pietiekama pārliecība ir augsta līmeņa pārliecība, taču tā negarantē, ka revīzijā, kas veikta saskaņā ar Starptautisko revīzijas standartu prasībām, vienmēr tiks atklāta būtiska neatbilstība, ja tāda pastāv. Neatbilstības var rasties krāpšanas vai kļūdu rezultātā, un tās ir uzskatāmas par būtiskām, ja var pamatoti uzskatīt, ka tās katra atsevišķi vai visas kopā varētu ietekmēt ekonomiskos lēmumus, ko lietotāji pieņem, balstoties uz šiem finanšu pārskatiem.

¹Starptautiskais Revīzijas standarts 701.SRS "Ziņošana par galvenajiem revīzijas jautājumiem neatkarīga revidenta ziņojumā" (*angļu val. - Communicating Key Audit Matters in the Independent Auditor's Report*) un Augstāko revīzijas iestāžu Starptautiskais standarts (ISSAI) 1701 "701.SRS Praktiskās piemērošanas vadlīnijas".

**PAR BŪTISKU FINANŠU PĀRSKATAM PAKĀRTOTU DARĪJUMU
ATBILSTĪBU TIESĪBU AKTIEM, PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM
UN VALSTISKI (VAI STARPTAUTISKI) ATZĪTAI PRAKSEI**

23. Saimnieciskā gada pārskata revīzijas ietvaros netika vērtēta būtisku finanšu pārskatam pakārtotu darījumu atbilstība tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem un valstiski (vai starptautiski) atzītai praksei, kas uz tiem attiecas.

Ar cieņu
valsts kontroliere

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI
PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

E.Krūmiņa

Fricberga, 67017659